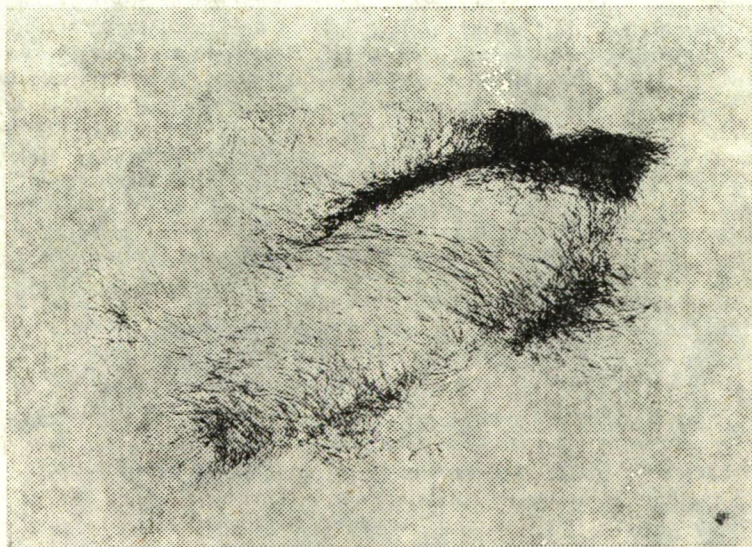

És ezért gazdagabb, mint a *Meztelenül* bármelyik darabja. S nemcsak gondolatokban: nemcsak amiatt, mert tisztult alakban tömöríti az önigazolás minden argumentumát, hanem mert az első strófák tárgyyszerű képeinek néma fenségétől, s a bizonyágtéves előtti pillanat mozdulatlanságából („s én állok előtted”) kihívás és alázat váltakozó szintjein dinamikus és méltóságos hullámmal emelkedik az esdek-lés áhítatáig. S ebben az áhítatban fel is oldja a versre készítő ihlet feszültségét.

Az olyan önarckép, mely az éles elhatárolódás, a kihívó különbözőség jegyében ölt formát, szükségképpen a fontosnak vélt vonásokat húzza ki erős és markáns vonalakkal. A *Marcus Aurelius* még ilyen értelemben se mondható zárt portrénak, egész alkata befejezetlenséget, elintézetlenséget sugall. Véghezvitte — hibátlanul — a személyiség kitörését a vereség utáni helyzet zavarából, de az ellentámadás lendülete a szabadság és magány olyan határpontjára sodorta, ahol csak nagy veszteségek árán állhatott volna meg:

*Messze vagyok már, messze röptem,
messze az olcsó, híg dudaszótól,
dél és nyugat között csapong az én lelkem,
mindig szabadabban.*

Az adott összefüggésben, az egyensúly-visszanyerés hullámmó folyamatában új magaslattal jelentenek ezek a sorok, a számadás egészében azonban azt a légritka szintet, ahová nem érhet el a költő számára becses, melegebb rétegek árama. Ha igen, akkor is a vállalás és elutasítás végleteihez stilizáltan, tehát nem tápláló, gazdagító, hanem eltorzult alakban. A latin világosság a „zagyva kelet” ellentétében fénylik fel, s csak a befejező sorokban felderengő „pannon” öntudat („ki jöttem a pannon / halmok alól, s élek a barna Dunának, / a szőke Tiszának partjai közt.”) sejteti, hogy a magános zarándok valahová mégis csak tartozik. Hogy kikhez és mihez, ennek színéről való felmutatása valósul meg a *Számadás* nagy verseiben.

SULYOK GABRIELLA: EMBERPÁR